

Sihteeristö

Eduskunta
Puolustusvaliokunta
puv@eduskunta.fi

Turvallisuuskomitean sihteeristön lausunto eduskunnan puolustusvaliokunnalle hallituksen esityksistä HE 198/2017 vp, HE 199/2017 vp, HE 202/2017 vp ja HE 203/2017 vp

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt Turvallisuuskomitealta kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 198/2017 vp eduskunnalle laiksi Suomen perustuslain 10 §:n muuttamisesta, hallituksen esityksestä HE 199/2017 vp eduskunnalle laiksi tiedustelutoiminnan valvonnasta ja laiksi valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta, hallituksen esityksestä HE 202/2017 vp eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi sekä hallituksen esityksestä HE 203/2017 vp eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Turvallisuuskomitean sihteeristö esittää lausuntonaan mainituista hallituksen esityksistä puolustusvaliokunnalle seuraavaa:

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut voimakkaasti. Turvallisuushkien monialaisuus haastaa eri vaikutuksillaan yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja koko ajan. Uhkien moninaisuutta ja ns. hybridi-vaikuttamista vastaan varaudutaan Suomessa kokonaisturvallisuuden toimintamallilla, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisien, järjestöjen, elinkeinoelämän ja kansalaisten yhteistoimintana. Keskeisenä perustana toimintamallin onnistumiselle on ajan tasalla oleva lainsäädäntö. Viranomaisille on taattava riittävät toimivaltuudet, jotta ne voivat omalta osaltaan olla toteuttamassa turvallisuustehtäviään asianmukaisesti. Samaan aikaan on luonnollisesti varmistettava, ettei näiden valtuuksien käytöllä loukata niitä vaatimuksia, joita perus- ja ihmisoikeuksia koskevassa sääntelyssä ja sen tulkintakäytännössä on asetettu.

Hallituksen esitykset siviili- ja sotilastiedustelua koskevaksi sääntelyksi palvelevat Turvallisuuskomitean sihteeristön käsityksen mukaan asianmukaisesti muuttuneessa turvallisuusympäristössä lakiehdotuksissa yksilöityjä tarkoituksia. Viimeaikaisenkin kehityksen valossa nykyistä asiointilaa, jossa tiedusteluviranomaisten toimivaltuudet ovat sekä toiminnan kannalta että useiden muiden maiden sääntelyyn verrattuna pahoin puutteellisia, on pidettävä täysin kestävämmän. Turvallisuuskomitean sihteeristö katsookin, että ehdotettu sääntely kokonaisuudessaan olisi saatava mahdollisimman pikaisesti voimaan.

Kun viranomaiselle tai muulle toimijalle annetaan mahdollisuus perusoikeuksiin puuttuvien toimivaltuuksien käyttöön, on tärkeää varmistaa, että näiden valtuuksien käyttöä myös valvotaan. Selvänä lähtökohtana voidaan pitää sitä, että lisääntyneet valtuudet merkitsevät myös lisääntynyttä valvontaa. Valvonnan mekanismien, valvonnassa käytettävissä olevien valtuuksien ja valvonnan resurssien on oltava riittävät. Turvallisuuskomitean sihteeristön käsityksen mukaan hallituksen esityksessä HE 199/2017 vp esitetyt ehdotukset valvonnan järjestämiseksi täyttävät edellä mainitut vaatimukset.

Suomalainen kokonaisturvallisuuden toimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan eri toimijoiden välisenä yhteistyönä, on syystäkin herättänyt myös kansainvälistä kiinnostusta. Toimintamalli vahvistettiin marraskuussa 2017 valtio-

neuvoston periaatepäätöksenä hyväksytyssä Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa. Ehdotettu lainsäädäntö palvelisi tärkeällä tavalla yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen suojaamista ja kokonaisturvallisuuden toimintamallin toteutumista.

Pääsihteeri

Vesa Valtonen

Jakelu Eduskunnan puolustusvaliokunta

Tiedoksi Turvallisuuskomitean puheenjohtaja Jukka Juusti